

Lucia Richtárová, rod. Richtárová, trvale bytom Krásna 11, 946 57 Svätý Peter

Okresný súd Komárno
Pohraničná 6
945 35 Komárno

V Komárne, dňa 11.09.2020

Navrhovateľka:

Lucia Richtárová, rod. Richtárová
nar. 03.10.1945
trvale bytom Krásna 11, 946 57 Svätý Peter
občianka SR

Osoba, ktorej spôsobilosť má byť obmedzená:

Tomáš Richtár, rod. Richtár
nar. 22.05.1986
trvale bytom Krásna 11, 946 57 Svätý Peter
občan SR
(ďalej ako „*môj syn*“ alebo ako „*Tomáš*“)

Osoba, ktorá má byť ustanovená za opatrovníka:

Ladislav Dudík, rod. Dudík
nar. 16.09.1984
trvale bytom Ružová 34, 945 01 Komárno
občan SR
(ďalej ako „*navrhovaný opatrovník*“ alebo ako „*Ladislav*“)

BÁNOS

N Á V R H
na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony
a
N Á V R H
na ustanovenie opatrovníka

Prílohy: 1/- 4/ podľa textu

Konanie je oslobodené od súdnych poplatkov.

Miestna príslušnosť je daná v zmysle ust. § 232 Civilného mimosporového poriadku (*Na konanie o spôsobilosti na právne úkony je miestne príslušný súd, v ktorého obvode má bydlisko ten, o koho spôsobilosti sa koná.*)

I. Skutkový stav

1. Úvodom ozrejmujem, že tento návrh na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony vo vzťahu k môjmu synovi a návrh na ustanovenie opatrovníka, som sa rozhodla podať po riadnom a dlhodobom uvážení, a to i s ohľadom na môj vek, pričom k prístupiu riešenia otázky, kto sa v prípade potreby postará o môjho syna, uvedomujúc si vlastnú pominuteľnosť, som sa odhodlala aj vďaka aktuálnej koronakríze.
2. Tomáš trpí ťažkým zdravotným postihnutím, genetickou poruchou, nazývanou Downov syndróm. Okrem toho je nepočujúci a nie je schopný verbálnej komunikácie, v dôsledku čoho nie je samostatný. Vždy bol odkázaný na moju pomoc, a celý život som sa o neho s láskou starala. Spreádzala som ho k lekárovi, nakoľko sám nevie opísať svoje zdravotné ťažkosti. Rovnako administratívne záležitosti, ako je vybavenie sociálnej dávky alebo predloženie dokladov či narábanie s financiami, nie je Tomáš schopný sám pochopiť a realizovať. V dôsledku svojich zdravotných ťažkostí je celoživotne odkázaný na pomoc iných.
3. V zmysle lekárskej správy, vypracovanej prof. MUDr. Andreou Tóthovou, CSc. zo dňa 15.03.2015, Tomáš má diagnostikované vrodené ochorenie- Downov syndróm, ku ktorému sa pridružujú aj ďalšie ochorenia, zhoršujúce jeho zdravotný stav, a to histamínová intolerancia, kachexia – závažná strata hmotnosti, ochorenie štítnej žľazy, afty a slabinový pruh. Z rozhodnutia Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno zo dňa 21.06.2004, č. 12398/2004-OPČ/BJ-07, na základe ktorého bol Tomášovi opäť vydaný preukaz občana s ťažkým zdravotným postihnutím s potrebou sprievodcu vyplýva, že na základe záznamu lekára oddelenia posudkových činností sa Tomáš považuje za občana s ťažkým zdravotným postihnutím, pretože jeho miera funkčnej poruchy je 80%. Ďalej sa v rozhodnutí konštatuje, že Tomáš je odkázaný na pomoc inej osoby pri preprave prostriedkami hromadnej dopravy osôb a pri kontakte so spoločenským prostredím.

Dôkazy: *Rodný list Tomáša Richtára (príloha č. 1)
Lekárska správa – nález, prof. MUDr. Andrea Tóthová, CSc. zo dňa 15.03.2015 (príloha č. 2)
Rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Komárno zo dňa 21.06.2004, č. 12398/2004-OPČ/BJ-07 (príloha č. 3)*

4. Za účelom riadneho posúdenia zdravotného stavu a zhodnotenia rozsahu spôsobilosti na právne úkony Tomáša, konajúcemu súdu navrhujem, aby v súlade s ust. § 244 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok ustanovil znalca z odboru psychiatrie.

Návrh dôkazu: *Znalecký posudok z odboru psychiatria (navrhujem nariadenie znaleckého dokazovania v zmysle ust. § 207 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok a v zmysle ust. § 244 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok)*

5. Momentálne má Tomáš 34 rokov a ako už bolo uvedené, je nepočujúci a ani sám verbálne nekomunikuje, nevie sa sám vyjadriť ani naznačiť čo a kde ho bolí, potrebuje hovorcu, ktorý mu bude rozumieť a rozprávať za neho, nedokáže sa postarať sám o seba, nedokáže ísť sám k lekárovi ani vybaviť úradne záležitosti. Nikdy nebol zamestnaný, nedokáže fungovať sám v spoločnosti. Potrebuje neustálu podporu a pomoc zo strany svojho okolia. Najviac mu prospieva kontakt s ľuďmi, s ktorými sa pozná dlhšiu dobu. Cíti sa v ich blízkosti bezpečne, nemusí čeliť neznámym situáciám, pretože príliš rušné prostredie ho znepokojuje. Má vybudované svoje zázemie, návyky a kontakt s tými, ktorý ho podporujú. Nakoľko trpí vývojovou poruchou, nedošlo k jeho správne fyzickému a mentálnemu vývoju, jeho intelekt mu nedovoľuje komplexne posúdiť dôsledky vlastného konania vo vonkajšom svete. Reaguje len na sociálne podnety z okolia, ktorým rozumie. Starostlivosť o neho po celý život zabezpečujem ja. O obmedzení spôsobilosti na právne úkony a ustanovení opatrovníka počas starostlivosti o neho som ani nepomyslela, pretože som mu zabezpečovala kompletnú starostlivosť, sociálnu, zdravotnú aj osobnú, a teda nemala som za potrebné riešiť tento stav, aj keď som si bola vedomá, že neskôr to bude moja neodkladná povinnosť. Napriek všetkým starostiam nadovšetko ho mám rada. Sama to nemám najľahšie, nakoľko som už sama osobou vyššieho veku, tiež so zdravotnými ťažkosťami, ktoré každým

rokom len pribúdajú. Pre zdravotné komplikácie som čoraz častejšie hospitalizovaná v zdravotníckom zariadení. Podstúpila som náročné operácie a necítim sa najlepšie. Som si vedomá toho, že v najbližšej budúcnosti už nebudem schopná osobne zabezpečiť starostlivosť pre môjho syna, nebudem mu pomáhať pri každodenných činnostiach ani pri vybavovaní úradných záležitostí, preto som sa rozhodla podanie tohto návrhu viac neodkladať. Vzťahy s úzkou rodinou sú udržiavané, no každý člen rodiny má už svoj život, riešia svoje veci do budúca a stretávame sa málo, nakoľko niektorí pracujú aj v zahraničí. Nepoznajú Tomáša tak dobre ako ja či najbližší kamarát Ladislav, ktorý je týmto dlhodobo nápomocný vždy, keď je treba. Veľmi by som si priała, aby komplexnú starostlivosť, vrátane konania za Tomáša voči tretím osobám prevzal jeho kamarát z detstva, s ktorým majú veľmi dobrý priateľský, takmer rodinný vzťah.

6. Navrhovaný opatrovník Ladislav je dlhoročný kamarát môjho syna, s ktorým sa poznajú od detstva. Ladislav sa spolu so svojimi bratmi chodieval hrať s Tomášom, vie ako vyrastal, ako sa učil, a tiež čo mu robí radosť. Priateľstvo si udržali do dnešného dňa. Ladislav navštevuje Tomáša aj so svojou manželkou, spoločne chodia na výlety a môj syn pozná aj ich rodinných príslušníkov. Ladislav si uvedomuje, ako veľmi Tomáš potrebuje pomoc v každodennom živote. Má ho rád a napriek všetkým prekážkam, je ochotný mu pomáhať a starať sa o neho ako najlepšie vie. V čase, keď som bola hospitalizovaná v nemocnici, Ladislav zabezpečoval plnohodnotnú starostlivosť o môjho syna aj o domácnosť, nakoľko dobre vie, aké lieky a v akom čase Tomáš užíva, aké má návyky, ako sa má stravovať, kedy a čo potrebuje, aby bol spokojný.
7. Nakoľko si uvedomujem, že v budúcnosti už budem čoraz menej schopná zabezpečiť starostlivosť o môjho syna sama, po riadnom zvážení som oslovila Ladislava s návrhom, či by bol ochotný stať sa opatrovníkom môjho syna. Ten sa po dôkladnom zvážení návrhu, uvedomujúc si túto zodpovednú funkciu, rozhodol, že sa rád stane opatrovníkom môjho syna. Uvedené preukazujem priloženým súhlasom p. Ladislava Dudíka.

Dôkaz: Súhlas p. Ladislava Dudíka s ustanovením za opatrovníka (príloha č. 4)

Návrhy dôkazov: Výsluch p. Ladislava Dudíka, ktorý má byť ustanovený za opatrovníka

8. Napriek skutočnosti, že v zmysle ust. § 243 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, *súd vyslúchne osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná*, mám za to, že výsluch môjho syna nebude v konaní pred súdom dobre možný, nakoľko tento je nepočujúcou osobou, pričom nie je schopný tiež verbálneho prejavu. Výsluch pred súdom by mohol byť na ujmu jeho zdravotného stavu pre jeho problémy pri kontakte so spoločenským prostredím. Z uvedeného dôvodu **navrhujem, aby súd v zmysle ust. § 243 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku od výsluchu môjho syna pustil.**

II. Právne posúdenie

9. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, **ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.**

Podľa § 231 písm. a) Civilného mimosporového poriadku, *v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.*

Podľa § 233 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, *návrh na začatie konania môže podať blízka osoba, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, poskytovateľ sociálnych služieb alebo ten, kto má na veci právny záujem.*

Podľa § 243 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, *súd výsluch uskutoční spôsobom, ktorý je vhodný a primeraný s ohľadom na zdravotný stav. Ak je výsluch na ujmu zdravotného stavu, možno od výsluchu upustiť. Súd v takom prípade osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhliadne.*

Podľa § 244 Civilného mimosporového poriadku, *súd v konaní ustanoví a vyslúchne znalca.*

Podľa § 248 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, *konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony je spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272 až 277.*

Podľa § 248 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, *ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.*

10. **Z nálezu Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 313/2012 z 28.03.2012** vyplýva, že „*spôsobilosť na právne úkony predstavuje spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými úkonmi nadobúdať práva a brať na seba povinnosti a tým platne vstupovať do právnych vzťahov, uzavierať zmluvy, robiť všeobecne záväzná právne úkony, ktoré nesú určitý právny následok. Ak fyzická osoba pre mentálne postihnutie nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je v právnom poriadku chápané ako opatrenie v záujme tých, ktorí nemajú možnosť ovládnuť svoje konanie, alebo posúdiť jeho následky. Účelom súdneho rozhodnutia o pozbavení alebo obmedzení fyzickej osoby spôsobilosti na právne úkony je poskytnutie ochrany nielen samotným fyzickým osobám, ktorých sa rozhodnutie týka, ale aj ďalším fyzickým, alebo právnickým osobám prichádzajúcim s nimi do styku. Ak súd rozhoduje o spôsobilosti na právne úkony vychádza zo zistení urobených na základe posudkov znalcov - lekárov, v súvislosti s ostatnými výsledkami dokazovania. Súd musí starostlivo skúmať vplyv mentálneho postihnutia na celkové konanie a činy v rodine, v jeho spoločenskom styku s okolím, s prihliadnutím na jeho osobné, rodinné, majetkové, zárobkové a iné pomery. Potrebné je posudzovať schopnosť robiť právne úkony s prihliadnutím na všetky individuálne pomery osoby s mentálnym postihnutím, ako aj na sociálnu stránku prostredia v ktorom existuje. Iba súhrnným hodnotením všetkých týchto okolností súvisiacich s mentálnym postihnutím zistených na základe posudkov znalcov možno dospieť k záveru, či sú splnené podmienky na pozbavenie, alebo obmedzenie spôsobilosti na právne úkony“*
11. Keďže Tomáš trpí ochorením, ktoré spôsobuje predovšetkým telesné postihnutie, a teda sa nejedná o vrodenú duševnú poruchu, ale o vývojovú poruchu, ktorá spôsobuje duševnú zaostalosť v dôsledku pozastaveného vývoja intelektu, považujem za nevyhnutné nariadiť znalecké dokazovanie, ktorým sa zistí či a v akej miere duševnej zaostalosti sa Tomáš nachádza. Samotná duševná zaostalosť je duševnou poruchou a tá je už dôvodom na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v zmysle § 10 Občianskeho zákonníka.
12. Na základe vyššie popísaného skutkového stavu, je zrejmé, že v dôsledku vývojovej poruchy, ktorá postihla aj mentálnu vyspelosť môjho syna, nie je ani fyzicky schopný uskutočniť bežné právne úkony, napr. podpisom, nie to ešte posúdiť dôsledky svojho konania. Nie je tak schopný rozhodovať o sebe pri konaniach úradného a právneho charakteru, nie je spôsobilý samostatne konať voči tretím osobám, vstupovať do akýchkoľvek zmluvných záväzkov a posúdiť následky svojho konania, hospodáriť s peniazmi tak, aby si zabezpečil aspoň svoje základné potreby. Rovnako ani v dohľadnej dobe neexistuje predpoklad, že by sa mu zdravotný stav zlepšil, alebo aspoň zmiernil tak, že by bol schopný aspoň o časti základných otázok svojho života rozhodovať sám. Tomáš si vyžaduje špeciálnu starostlivosť a v závislosti od stupňa postihnutia aj tomu zodpovedajúcu podporu okolia.

III. Návrh

13. Pre Tomáša považujem za nevyhnutné zabezpečiť, aby jemu blízky priateľ, mohol uskutočňovať v jeho prospech základné a nevyhnutné právne úkony, a rovnako zabezpečiť o neho kompletnú starostlivosť. Zároveň poukazujem aj na skutočnosť, že v danom prípade nie je možné situáciu riešiť iným,

zmierlivejším prostriedkom ako je zásah do svojprávnosti môjho syna a obmedziť mu tie práva, ktoré nie je schopný sám uplatniť. Navrhovaný opatrovník je však plne spôsobilý hájiť jeho práva.

14. Z vyššie uvedených dôvodov navrhujem obmedziť právnu spôsobilosť môjho syna na právne úkony tak, ako je uvedené v návrhu výroku rozsudku nižšie. Zároveň uvádzam, že pre prípad, že konajúci súd uzná potrebu obmedzenia jeho spôsobilosti na právne úkony, navrhujem, aby mal môj syn zároveň určeného opatrovníka, na účely jeho zastúpenia vo všetkých právnych úkonoch, v prípade ktorých bude jeho spôsobilosť obmedzená. Ako opatrovníka navrhujem určiť vyššie uvedeného najbližšieho priateľa Ladislava Dudíka, a to z dôvodu, že už sama nie som schopná pre môj vek a zdravotný stav zabezpečiť adekvátnu starostlivosť môjmu synovi v budúcnosti a navrhovaný opatrovník je jeho jediným priateľom, ktorý s ním vyrastal, a zároveň mu počas života pomáhal v ťažkostiach, priatelil sa s ním s vedomosťou o jeho zdravotnom stave, zabezpečil mu starostlivosť v mojej neprítomnosti, s jeho rodinou sa pozná a trávia spolu voľný čas a sám súhlasil s ustanovením za opatrovníka. V tomto prípade neexistuje vhodnejšia osoba ani z radu rodinných príslušníkov, ktorá by bola schopná sa o môjho syna postarať v takom rozsahu, v akom vzhľadom na svoju diagnózu potrebuje.
15. Na základe vyššie uvedeného navrhujem, aby súd po vykonanom dokazovaní vydal tento

r o z s u d o k:

„Súd obmedzuje spôsobilosť na právne úkony Tomášovi Richtárovi, rod. Richtárovi, nar. 22.05.1986, trvale bytom Krásna 11, 946 57 Svätý Peter, v tom rozsahu, že menovaný nie je spôsobilý rozhodovať o svojom zdravotnom stave a o umiestnení svojej osoby do zdravotníckej starostlivosti, a teda môže byť do ústavného zariadenia vykonávajúceho zdravotnícku starostlivosť umiestnený bez svojho súhlasu, menovaný nie je spôsobilý nakladať so svojim majetkom a finančnými prostriedkami nad 100 eur mesačne, ďalej menovaný nie je spôsobilý robiť právne úkony akými sú uzatváranie zmlúv majetkovoprávnej povahy, a to najmä zmluvy o prevode vlastníctva k hnutel'ným a nehnuteľ'ným veciam, kúpne zmluvy, zmluvy o pôžičke, úverové zmluvy, darovacie zmluvy, zámenné zmluvy, záložné zmluvy, zmluvy o zriadení vecného bremena, uzatvárať dohody v dedičskom konaní, spísať závet, menovaný nie je spôsobilý preberať doporučené listové zásielky a reagovať na tieto zásielky (oznámenia, rozhodnutia alebo výzvy súdu, orgánov štátnej správy a samosprávy).“

„Súd ustanovuje Tomášovi Richtárovi, rod. Richtárovi, nar. 22.05.1986, trvale bytom Krásna 11, 946 57 Svätý Peter, opatrovníka: Ladislava Dudíka, rod. Dudíka, nar. 16.09.1984, trvale bytom Ružová 34, 945 01 Komárno“

„Opatrovník je oprávnený a povinný zastupovať Tomáša Richtára v rozsahu právnych úkonov, v ktorých je obmedzená jeho spôsobilosť na právne úkony.“

„Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.“

S úctou

.....
Lucia Richtárová